

Achtergrondinformatie

Resolutie 89

“De EU is een Unie van waarden, met respect voor de mensenrechten, democratie en rechtsstaat als hoekstenen. We verdedigen de Europese waarden in ons buitenlands beleid maar waken ook over het respect ervoor binnen de lidstaten. Er komt een periodieke evaluatie van de situatie inzake democratie en mensenrechten in de Europese lidstaten. Deze evaluatie kan tot sancties leiden indien een lidstaat die waarden met de voeten treedt.”

EEN PERIODIEKE EVALUATIE VAN DEMOCRATIE EN MENSENRECHTEN

In de Europese verdragen staat duidelijk: *“De waarden waarop de Unie berust, zijn eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de mensenrechten, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren. Deze waarden hebben de lidstaten gemeen in een samenleving die gekenmerkt wordt door pluralisme, non-discriminatie, verdraagzaamheid, rechtvaardigheid, solidariteit en gelijkheid van vrouwen en mannen.”*

Toch is het momenteel zeer moeilijk om het respect voor deze gedeelde waarden te controleren en af te dwingen. De enige manier hiertoe is de zogeheten ‘Artikel 7 procedure’. Deze is echter zeer ingewikkeld, langdradig en vereist unanimititeit onder de lidstaten. Indien men toch door deze procedure zou geraken, leidt deze tot een schorsing van het stemrecht van de lidstaat in kwestie. Aangezien dit een zeer verregaande sanctie is, staat deze ook bekend als de ‘nucleaire’ optie. Lidstaten zullen dus enkel geneigd zijn om deze procedure te activeren indien er sprake is van een zeer zware schending van de democratie en de rechtsstaat. Voor een meer geleidelijke uitholling hiervan, via allemaal kleinere maatregelen, is deze procedure dus niet geschikt.

Daarom is het noodzakelijk dat we een periodieke evaluatie van de democratie en mensenrechten in alle lidstaten invoeren. Dit naar analogie met het Europees Semester, de jaarlijkse evaluatie van het economisch beleid door de EU waarbij er landenspecifieke aanbevelingen worden geformuleerd en lidstaten bestraft kunnen worden indien ze zich niet aan de afspraken houden. Indien de EU jaarlijks een evaluatie opmaakt van de situatie inzake mensenrechten en democratie in alle lidstaten, is het mogelijk om problemen al vroeg op te sporen en hieraan specifieke aanbevelingen te koppelen. De Commissie stelt zich dan op als hoeder van de gedeelde Europese waarden.

Tegelijkertijd wordt het dan ook mogelijk om sancties te koppelen aan het niet naleven van deze aanbevelingen. Dit kan dan bijvoorbeeld het verlies van Europese fondsen zijn. Op die manier beschikt de EU over een breed spectrum aan mogelijke sancties en niet enkel de nucleaire optie, waardoor er sneller en gepaster kan worden opgetreden.